

Tweekleurig springzaad

Nieuwkomer in de duinen

In de Nederlandse natuurgebieden kwamen tot voor kort vier soorten Springzaad voor, waarvan er drie afkomstig zijn van andere continenten. Op het moment is een vijfde soort, Tweekleurig springzaad, aan het inburgeren in de duinen van Hoek van Holland.

Tweekleurig springzaad (*Impatiens balfourii*), is afkomstig uit de Westelijke Himalaya. In Nederland is de plant als sierplant ingevoerd en in 1994 voor het eerst verwilderd gevonden. Inmiddels is de soort in rap tempo bezig om Noord- en Zuidholland te koloniseren. Het is echter nog voornamelijk een stadsplant. Waarnemingen uit natuurgebieden zijn vooralsnog schaars.

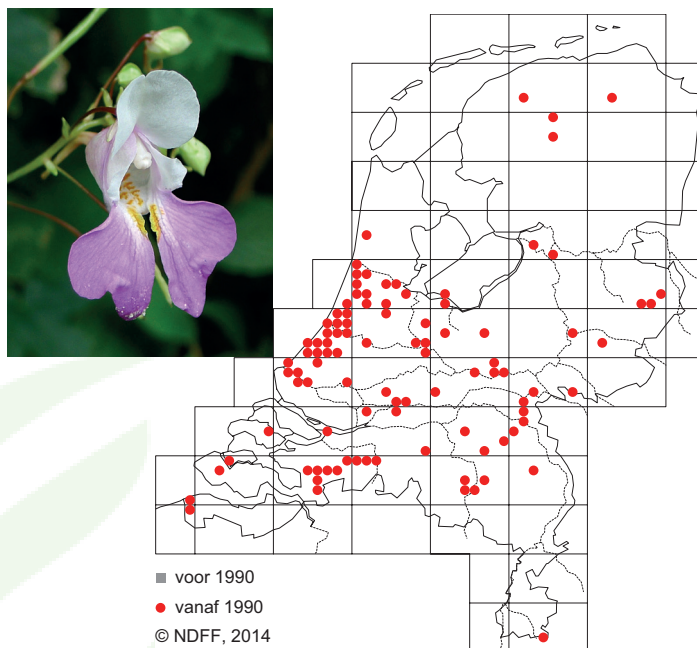
In 2014 is in de Kapittelduinen (Hoek van Holland, Zuid-Holland) door Bureau Waardenburg een vegetatiekartering uitgevoerd. Hierbij zijn in vijf verschillende deelgebieden (Dixhoordriehoek, Roomse duin, Hoekse bosjes, Nieuwlandsedijk en Staelduinse bos) groeiplaatsen van Tweekleurig springzaad gevonden. Dit zijn overigens niet de eerste vondsten in dit duingebied; de eerste waarnemingen zijn van 2008 (bron: Waarneming.nl).

Van alle groeiplaatsen in de Kapittelduinen zijn vegetatieopnamen gemaakt. Tweekleurig springzaad groeit hier in allerlei beschaduwde biotopen op vochtige en droge plekken. Begeleidende soorten zijn onder ander Grauwe wilg, Eenstijlige meidoorn, Gewone esdoorn, Groot heksenkruid, Robertskruid en Geel nagelkruid.

Is deze nieuwe soort een aanwinst of een bedreiging voor onze wilde flora? Tot dusverre zijn de groeiplaatsen bescheiden van omvang en worden geen groeiplaatsen van inheemse planten bedreigd, maar dat kan veranderen. In Frankrijk is Tweekleurig springzaad al langer te vinden en is sprake van inburgering langs rivieren. Het is ons niet bekend of de soort daar als 'probleemsoort' wordt gezien. In Nederland lijkt de soort zich te beperken tot relatief warme gebieden langs de

Groeiplaats van Tweekleurig springzaad in de Kapittelduinen – foto Niels de Zwarte / Bureau Stadsnatuur

Tweekleurig springzaad heeft bloemen met twee kleuren: wit met rozerood - foto Ton Hermans. De landelijke verspreiding van Tweekleurig springzaad in 5x5 kilo-meterhokken, voor en na 1990.

kust en tot plekken met een stadsklimaat. Vooralsnog zijn geen groeiplaatsen uit het rivierengebied bekend. Drie andere uitheemse soorten Springzaad gingen Tweekleurig springzaad voor. Elke soort heeft inmiddels een eigen niche in onze natuurgebieden. Klein springzaad is al in de negentiende eeuw ingeburgerd. Deze soort komt vooral voor in drogere bossen op zandgrond en wordt zelden als een probleemsoort beschouwd. Vervolgens kwam Reuzenbalsemien. Deze soort breidt zich nog steeds uit. In het rivierengebied kan deze forse plant domineren in Schietwilgenbossen, waar Grote brandnetel de voornaamste concurrent is. Vooral in beekdalen treedt regelmatig concurrentie op met zeldzamere soorten, waaronder ons eigen Groot springzaad. De inburgering van Oranje springzaad is van recentere datum. De soort dook in 1992 voor het eerst op, en neemt nog steeds toe. Ook dit Springzaad komt vooral voor langs rivieren en beken, maar ook in een aantal laagveengebieden en in de oeverlanden van het Zwarte Meer. Ze staat vaak op nattere plekken dan Reuzenbalsemien. De soort heeft minder de neiging te domineren, en is waarschijnlijk minder een 'probleemsoort' dan de Reuzenbalsemien.

Inmiddels is er ook al een zesde soort Springzaad opgedoken, Ruig springzaad. Deze soort dook voor het eerst in 2010 op in Amsterdam. Voorlopig is het nog een stadssoort, maar wie weet welke plek deze plant in onze natuur in zal nemen.

Om de ontwikkeling van uitheemse springzaden in natuurgebieden te onderzoeken zou ik graag meer gegevens over groeiplaatsen en /of vegetatieopnamen ontvangen.

Meer informatie: Hans Inberg, hansinberg@hotmail.com